

explores the emergence, development, and peculiarities of the TikTok platform in the global and Ukrainian information space, identifying factors contributing to the creation and dissemination of Ukrainian-language content on TikTok. Research delves into the content produced by Ukrainian bloggers on TikTok and considers its potential impact. It is found that TikTok initially served predominantly as a Russian-language entertainment platform upon its introduction to Ukraine, evolving later into a multifunctional tool facilitating the widespread dissemination and consumption of Ukrainian-language content. The growth of the Ukrainian-language segment on TikTok contributes to the formation of national identity and culture, as well as the strengthening of the state language. Ukrainian bloggers utilize the platform to promote Ukrainian values, social initiatives, and mobilize public opinion amidst Russian military aggression. Analysis of TikTok's development dynamics provides grounds to anticipate its increasing influence on our country's information space.

Keywords: TikTok; social networks; social communications, Ukrainian-language content; blogging

References

1. Bondarenko S. V. & Svidnytska I. V. (2021). Sotsialno-komunikatyvni tekhnologii v umovakh informatsiino-psykholohichnykh viin (na prykladi TikTok). *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva Donetskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stusa*, 13 (1), pp. 187—192.
2. Hromlyuk I. (2020). "Mene distav rosiyskomovnyi kontent". Yak molod holosyla u TikTok ukrainsku revoliutsiiu. *Media Sapiens*. Available at: <https://ms.detector.media/trendi/post/26086/2020-11-30-mene-distav-rosiyskomovnyy-kontent-yak-molod-ogolosyla-u-tiktok-ukrainsku-revolyuetsiyu/>.
3. Kysliuk K. V. (2023). Osoblyvosti reprezentatsii ukrainskoi identychnosti v sotsialnomu media "TikTok". *Kultura Ukrainy*, 79, pp. 7—18.
4. Kysliuk K. V. (2021). Osoblyvosti reprezentatsii ukrainskoi identychnosti v sotsialnomu media "TikTok". *Kultura Ukrainy*, 73, pp. 41—47.
5. Musiienko O. V. (2022). Novitni audiovizualni instrumenty reprezentatsii ukrainskoi identychnosti na videokhostynkh v umovakh rosiysko-ukrainskoi viiny. *Kultura Ukrainy*, 78, pp. 30—37.
6. Nazarenko Ye. O. (2023). Politychno-komunikatsiinyi dyskurs v ukrainskomu sehmenti TikTok pid chas povnomasshtabnoi viiny. *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva DonNU imeni Vasylia Stusa*, 1 (15). Available at: <https://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/view/13711>.
7. Rejeb A., Rejeb K., Appolloni A. & Treiblmaier H. (2023). Foundations and knowledge clusters in TikTok (Douyin) research: evidence from bibliometric and topic modelling analyses. *Multimedia Tools and Applications*. University of Rome Tor Vergata; MODUL University Vienna.
8. Rejeb A., Rejeb K., Appolloni A., Treiblmaier H. & Iranmanesh M. (2023). Mapping the scholarly landscape of TikTok (Douyin): An exploratory study on the research topics and trends. *SSRN Electronic Journal*. Available at: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4504483.
9. Schellewald A. (2023). Understanding the Popularity and Affordances of TikTok through User Experiences. *Media, Culture & Society*, 45 (8), pp. 1568—1582.

Надійшла до редакції 4 липня 2024 року

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

УДК 015(477):001.89]:[311:519.23]](045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2024.7(336).26-32

Леонід Костенко,

кандидат технічних наук,

старший науковий співробітник НБУВ,

e-mail: kosten209@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7629-1228>

Олександр Жабін,

науковий співробітник НБУВ,

e-mail: azhabin57@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5693-2155>

Національна бібліометрика України: проблеми формування

У статті проаналізовано вітчизняне наукометричне середовище та зроблено висновок, що наразі в ньому домінує інформаційно-аналітична система "Бібліометрика української науки". Наголошено, що в системі не представлено у хронологічному та географічному аспектах сегмент історичного надбання національної бібліографії України, в якому присутні видатні діячі освіти та культури. З'ясовано, що наявні вітчизняні

© Костенко Л., Жабін О., 2024

метричні проекти вичерпно не охоплюють персоналії науковців, які були змушені виїхати в інші країни та інтегрувалися в тамтешні дослідницькі колективи, діяльність яких так чи інакше пов'язана з Україною. Визначено теоретико-методологічні засади формування консолідованого україноорієнтованого сегмента глобального бібліометричного середовища, що дасть змогу реалізувати проєкт Національної бібліометрики України. Розглянуто аспекти створення інформаційно-аналітичної системи "Бібліометрика української науки", до розроблення якої долучилися фахівці відділу бібліометрії і наукометрії Служби інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Зазначено, що основною відмінністю між Національною бібліометрикою України та наявними вітчизняними метричними проєктами є джерельна база, що має охопити глобальне бібліометричне середовище, у якому відображено інтелектуальний внесок нації у світову науку, освіту та культуру за всі часи в усіх країнах. Констатовано, що під час формування Національної бібліометрики України слід враховувати напрацювання у сфері розбудови наявних вітчизняних бібліометричних проєктів. Зауважено, що створення Національної бібліометрики України дасть змогу реалізувати нову парадигму наукометричної діяльності з оцінювання ефективності наукових досліджень. Її сутність полягає у впровадженні методів інтелектуалізації автоматизованого аналізу консолідованих кількісних бібліометричних показників та їх подальшій фаховій науковій експертизі.

Ключові слова: аналітика; бібліометричні показники; наукознавство; наукометричні дослідження; національна бібліографія

Постановка проблеми. В українському наукометричному середовищі наразі домінує інформаційно-аналітична система "Бібліометрика української науки", однак у цьому метричному проєкті не представлено у хронологічному та географічному аспектах сегмент історичного надбання національної бібліографії України, в якому присутні видатні діячі освіти та культури.

Окрім того, чинні вітчизняні бібліометричні інформаційні системи не охоплюють вичерпно персоналії науковців, які були змушені виїхати в інші країни та інтегрувалися в тамтешні дослідницькі колективи, діяльність яких так чи інакше пов'язана з Україною. Безперечно, інформацію про них має бути репрезентовано в національному бібліометричному проєкті. Це дасть змогу виокремити у глобальній наукометричній сфері впорядкований сегмент україноорієнтованих науковців і сформуванню уточнену картину потенціалу дослідницького середовища України.

У статті окреслено проблематику подальшого розвитку метричних систем у нашій країні та їх координатації в єдиний проєкт під назвою "Національна бібліометрика України". Вперше таке словосполучення було вжито в публікації під назвою "Національна бібліометрика України: становлення в умовах міграційного виклику" [1].

Аналіз досліджень і публікацій. В Україні дослідження, дотичні до проблематики національної бібліометрики, проводила когорта вчених, серед яких слід виділити наукознавців Г. Доброва, В. Рибачука, О. Поповича з Інституту досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки НАН України; Л. Косенка, Д. Солов'яненка, Т. Симоненко, В. Омельчука, О. Жабіна з Національної бібліотеки України

імені В. І. Вернадського (НБУВ); С. Назаровця, В. Копаневу з Київського університету імені Бориса Грінченка.

Мета статті — розроблення теоретико-методологічних засад формування консолідованого україноорієнтованого сегмента глобального бібліометричного середовища.

Мета зумовила розв'язання таких **завдань**:

- визначення джерельної бази для формування національної бібліометрики;
- децентралізоване формування консолідованих даних та їх наступна кумуляція;
- формування аналітичних даних для експертних висновків щодо прогнозування шляхів розвитку вітчизняної науки.

Виклад основного матеріалу дослідження. На початку 2000-х рр. проблематика оцінювання праць науковців в Україні стала надзвичайно актуальною через кілька причин:

1. Розпочала функціонувати низка потужних глобальних інформаційних платформ із використанням наукометричних технологій, в яких було представлено й публікації українських учених. Поміж них виокремимо дві комерційні інформаційні системи: Scopus (єдина бібліографічна та реферативна база даних наукової літератури), створена 2004 р. видавництвом Elsevier, та старіша Web of Science від медіакомпанії Thomson Reuters (поєднувала кілька баз даних рецензованих наукових журналів, книг тощо), які охоплювали майже весь значущий світовий науковий обіг.

2. Зростав інтерес до наукометричних досліджень з боку владних структур, оскільки дедалі актуальнішим стало отримання узагальненої інформації про стан науки України за галузевими, відомчими та регіональними показ-

никами, потрібної для оптимізації механізмів розподілу коштів державного бюджету й прискорення переходу країни до інноваційної моделі розвитку [2].

Окрім того, на тлі використання українськими вченими ресурсів комерційних наукометричних систем, загострилася проблематика створення подібної вітчизняної системи.

Реалізація українських бібліометричних проєктів базується здебільшого на теоретичних напрацюваннях Г. Добрава (засновника Центру (тепер Інституту) досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки НАН України), поміж яких основною є фундаментальна монографія "Наука про науку. Введення в загальне наукознавство", уперше опублікована 1966 р. Праця витримала три перевидання та була перекладена багатьма мовами світу, що свідчить про її наукову цінність [3].

Г. Добров акцентував на потребі систематизованого дослідження тенденцій і перспектив розвитку науки в Україні та світі й торкався широкого спектра питань: історії розвитку науки та наукових шкіл, стану й тенденцій піднесення науково-технологічного потенціалу, інфраструктури науки, науково-технологічної та інноваційної політики, питань міжнародної співпраці тощо. Автор визначив наукознавство як "...комплексне дослідження та теоретичне узагальнення досвіду функціонування соціальних систем у науці з метою обґрунтування науково-технічної політики, а також раціонального формування потенціалу науки та підвищення ефективності наукової діяльності за допомогою засобів соціального, економічного й організаційного впливу". Ця актуальна й нині дефініція віддзеркалює системність наукознавчих досліджень і потребу в комплексних знаннях про науку [4].

Поштовхом для започаткування першого в Україні бібліометричного проєкту з аналітичним інструментарієм стала публікація статті "Бібліотека та наукометрія: світовий досвід, українська перспектива" [5], що підсумувала роботу одноіменного семінару, проведеного 2009 р. у межах Міжнародної наукової конференції "Бібліотечно-інформаційний комплекс у контексті розвитку суспільства знань", організованої НБУВ. Під час семінару доповідачі, проаналізувавши сучасний стан розвитку української науки та теоретичні напрацювання вітчизняної наукометрії, визначили проблеми, завдання й перспективні напрями наукометричних досліджень у державі.

Після проведення низки підсумкових фахових дискусій щодо перспектив розвитку віт-

чизняної галузі наукометричних досліджень, ролі й місця бібліотек у цих процесах учасники семінару дійшли висновку щодо потреби подальшого вдосконалення насамперед теоретико-методологічних аспектів реалізації наукометричних проєктів та обґрунтування стратегій побудови вітчизняних, оптимальних за витратами, систем наукометричного моніторингу [5].

Через п'ять років, упродовж першого півріччя 2014 р., фахівці відділу бібліометрії та наукометрії Служби інформаційно-аналітичного забезпечення НБУВ реалізували пілотний проєкт інформаційно-аналітичної системи "Бібліометрика української науки", що був представлений на порталі бібліотеки за вебадресою: <http://www.nbuv.gov.ua/bpnu/>. На той час до системи було введено понад 2 тис. бібліометричних профілів учених і кілька десятків профілів журналів, а також розроблено алгоритмічно-програмний інструментарій аналітичних обчислень, який забезпечував статистичне опрацювання даних із бібліометричних профілів для здобуття широкого спектра аналітичних матеріалів, зокрема рейтингів. Створену систему позиціонували як джерельну базу для незалежного експертного оцінювання результатів дослідницької діяльності українських учених і колективів. Упорядники ресурсу наголошували, що тільки професійна експертиза може надати всебічну об'єктивну оцінку наукових результатів, а бібліометричні показники, наведені в системі, слугують інструментом для ухвалення рішень експертами [2].

На початок 2024 р. обсяг бази даних (БД) системи становив понад 56 800 записів [6]; це єдиний консолідований реєстр наукових декларацій (бібліометричних профілів) вітчизняних учених, який віддзеркалює їхню наукову діяльність і досягнення у світових наукових комунікаціях.

До записів БД заносять фактографічну інформацію (особисту, пов'язану з дослідницькою діяльністю, ідентифікаційну, бібліометричну, оцінювально-статистичну тощо), вибірково запозичену мовою оригіналу технологіями онлайн-моніторингу із загальнодоступних профілів українських науковців від низки провідних світових наукометричних платформ, як-от Google Scholar, Scopus, Web of Science, ORCID. Під час реєстрації профілю інформація до БД надходить особисто від учених і додатково від наукових установ, у яких вони працюють.

Позитивну оцінку цій системі як зручному інформаційному джерелу надав доктор фізикоматематичних наук, академік НАН України, академік-секретар відділення фізики і астрономії

НАН України В. Локтев, зауваживши, що дані, наявні в інформаційно-аналітичній системі "Бібліометрика української науки", допомагають прозорому оцінюванню результативності дослідницької діяльності й налагодженню діалогу між науковою спільнотою, керівництвом наукою та суспільством. Водночас наголосив: "...хотів би застерегти від зведення остаточних висновків до цифр — останні важливі лише як зручне інформаційне джерело, але не можуть оцінити результат творчої роботи в принципі, для якої оціночна система ще не розроблена і навряд чи її взагалі можна створити" [7].

Цю думку поділяв наукознавець, заслужений діяч науки і техніки України О. Попович, який у статті "Наукометричне невігластво (щодо манії бюрократій запровадити цифрове оцінювання науки" зазначав: "...врешті-решт можна констатувати, що Захід вже певною мірою перехворів хворобою абсолютизації наукометричних показників і основним методом оцінки рівня і значимості результатів наукових досліджень у більшості країн світу є їх експертна оцінка... Україна ж, схоже, перебуває на піку захоплення формальними підходами до оцінки науки і вчених, які створюють ілюзію достатньої компетентності будь-якого управлінця для керування наукою і контролю діяльності наукових установ" [8].

Ці думки свідчать про потребу розроблення нових теоретико-методологічних засад подальшого розвитку наукометричної діяльності в нашій країні, а саме створення Національної бібліометрики України.

Однією з головних відмінностей між Національною бібліометрикою України та наявними метричними проектами у вітчизняному науковому просторі вбачаємо джерельну базу, що охоплюватиме глобальне бібліометричне середовище, у якому відображено інтелектуальний внесок нації у світову науку, освіту та культуру за всі часи в усіх країнах [1].

Національна бібліометрика України дасть змогу забезпечити розширений спектр аналітичних послуг завдяки вдосконаленню традиційних форм і методів оцінювання результативності наукової діяльності та створення нових геоінформаційних технологій, що інтегрують роботу з базами даних, процедури математичного аналізу й методи наочно-просторового наведення результатів щодо завдань накопичення, опрацювання й надання інформації користувачам.

Симбіоз традиційних бібліометричних показників і додаткових індикаторів альтернативних вимірювачів наукової діяльності, опрацю-

ваних та узагальнених за допомогою спеціалізованого аналітичного інструментарію, стане підґрунтям для незалежного експертного оцінювання результатів дослідницької діяльності вчених, наукових колективів та сприятиме ухваленню об'єктивних і прозорих управлінських рішень у науковій сфері.

Національна бібліометрика України як україноорієнтований сегмент глобального бібліометричного середовища, витoki якого базуються на теоретичних дослідженнях В. Омельчука з питань національної бібліографії України, віддзеркалюватиме історичний розвиток нації від зародження писемності та друку й до сьогодення. Сутність його досліджень враховує коеволюційний характер розвитку та семантичну спорідненість термінів "бібліографія" й "бібліометрія". *Під час визначення критеріїв віднесення бібліометричних профілів до Національної бібліометрики України вбачаємо за доцільне використати підходи, запропоновані В. Омельчуком щодо друкованих праць.* Зокрема, до національної бібліографії України науковець відносить "...твори друку, видані українською мовою незалежно від місця видання, твори друку всіма мовами, видані на території сучасної України, твори друку про Україну й український народ, видані в усьому світі всіма мовами, твори друку, авторами яких є українці, українські установи, заклади, організації та об'єднання, видані в усьому світі, всіма мовами, незалежно від їх змісту" [1; 9].

Отже, Національна бібліометрика України має надавати ширше у хронологічному й географічному аспектах охоплення особистостей, яких наразі не представлено в чинних вітчизняних бібліометричних проектах. Ядро таких персоналій мають становити засновники та очільники науково-інформаційних структур (університетів, науково-дослідних інститутів, науково-технічних корпорацій тощо). Створювати профілі мають самі автори (для сучасників) або послідовники й дослідники їхньої творчості.

Важливим структурним складником Національної бібліометрики України є наукові школи. Енциклопедичне визначення тлумачить наукову школу як колектив дослідників зонайменше трьох поколінь: засновник школи — послідовники — учні послідовників, об'єднаних спільною роботою над розв'язанням певної наукової проблеми під керівництвом лідера колективу, видатного вченого, який визначає напрями досліджень [10]. У Національній бібліометриці України слід насамперед репрезентувати наукові школи, результатом діяльності яких стало створення нової інноваційної

інституції (університету, науково-дослідного інституту, науково-технічного підприємства, нової галузі промисловості тощо), виховання видатних наукових постатей [11].

Наведемо кілька з них, які відповідають зазначеним критеріям. Порядок висвітлення діяльності шкіл подано згідно з хронологією років народження засновників [11]:

1. Алгебраїчна наукова школа Д. Граве (1863—1939). Перша велика математична школа в Україні. Заснована в Київському університеті на початку минулого століття. Функціонувала понад чотири десятиліття. Основний напрям роботи — алгебра та теорія чисел. Вихованці: український академік М. Кравчук, члени-кореспонденти України Н. Ахієзер, В. Дяченко, М. Крейн, М. Орлов, Є. Ремез та ін.

2. Патонівська науково-технічна школа. Засновник — Є. Патон (1870—1953), академік АН України. Фундатор наукової школи зварювання і споріднених технологій та Інституту електрозварювання АН України, який нині має його ім'я. Учений винайшов технологію автоматичного зварювання броньових сталей, відкрив явище саморегулювання плавлення електрода, дослідив процеси зварювання під флюсом. Справу батька продовжив Б. Патон (1918—2020), багаторічний незмінний очільник Національної академії наук України, який започаткував нові напрями отримання високоякісних металів: електрошлакове, плазмово-дугове, електронно-променеве переплавлення, електронно-променеву гібридну нанотехнологію отримання захисних шарів, газове напилення тощо.

3. Терапевтична наукова школа М. Стражеска (1876—1952). Її вихованці зробили вагомий внесок у розв'язання проблем кардіології, фізіології травлення, сепсису, ревматизму, патології вагітності. Ідеї вченого набули розвитку в Інститу-

ті геронтології, створеному в Києві 1958 р. Перейнявши наукові положення, сформульовані М. Стражеском, колектив інституту (Д. Чеботарьов та ін.) широко розгорнув експериментальні дослідження та клінічні спостереження, розробивши комплексну програму, спрямовану на продовження активного творчого життя людини.

Створення Національної бібліометрики України дасть змогу реалізувати нову парадигму наукометричної діяльності з оцінювання ефективності наукових досліджень. Її сутність полягає у впровадженні методів інтелектуалізації автоматизованого аналізу консолідованих кількісних бібліометричних показників та їх подальшої фахової наукової експертизи. Крім того, це сприятиме започаткуванню вітчизняної системи експертного прогнозування еволюції науки.

Висновки. Основною відмінністю між Національною бібліометрикою України та наявними вітчизняними метричними проектами є джерельна база, що має охоплювати глобальні наукові комунікації, у яких відображено інтелектуальний внесок нації у світову науку, освіту та культуру за всі часи в усіх країнах.

У процесі розв'язання проблем формування даних для Національної бібліометрики України враховуватимуться напрацювання у сфері розбудови наявних вітчизняних бібліометричних проєктів.

Аналітичний інструментарій Національної бібліометрики України дасть змогу опрацювати сукупність метрик симбіозу традиційних бібліометричних показників і додаткових індикаторів альтернативних вимірювачів наукової діяльності, стане базисом для незалежного фахового експертного оцінювання результатів дослідницької діяльності вчених, наукових колективів, сприятиме прийняттю об'єктивних і прозорих управлінських рішень у науковій сфері.

Список бібліографічних посилань

1. Костенко Л., Кузнецов О., Заїка В. Національна бібліометрика України: становлення в умовах міграційного виклику. *Шляхи розвитку української науки: суспільний дискурс*. 2022. Т. 181. № 8. С. 9—16. URL: https://nbuviar.gov.ua/images/informaciyni_vidanya/shliahi_rozv_nauki/nauka08.2022.pdf.
2. Костенко Л., Жабін О., Кузнецов О., Кухарчук Є., Симоненко Т. Бібліометрика української науки: інформаційно-аналітична система. *Бібліотечний вісник*. 2014. № 4. С. 8—12.
3. Наука о науке. Введение в общее науковедение. Киев : Наукова думка, 1989. 301 с.
4. Костенко Л., Жабін О., Кузнецов О., Кухарчук Є., Симоненко Т. Наукометрія: методологія та інструментарій. *Вісник Книжкової палати*. 2015. № 9. С. 25—29.
5. Костенко Л., Соловяненко Д. Бібліотека та наукометрія: світовий досвід, українська перспектива. *Бібліотечний вісник*. 2009. № 6. С. 29—32.
6. Бібліометрика української науки. Про проєкт. 2024. URL: <https://nbuviar.gov.ua/bpnu/index.php?page=about>.
7. Локтев В. М. Знову про відношення до науки в Україні (за матеріалами звітної доповіді на загальних зборах відділення фізики і астрономії НАН України, що відбулися 14 червня 2022 року). *Sensor Electronics and Microsystem Technologies*. 2022. Т. 19. № 3. С. 4—22.

8. Попович О. Наукометричне невігластво (щодо манії бюрократій запровадити цифрове оцінювання науки). *Granite of science*. 2020. URL: <https://un-sci.com/ru/2020/02/06/naukometrichne-neviglastvo-shhodoman%D1%97-byurokratij-zaprovaditi-czifrove-oczinyuvannya-nauki/>.
9. Омельчук В. Національна бібліографія України: тенденції розвитку, проблеми розробки. *Бібліотечний вісник*. 1995. № 5. С. 1—13.
10. Костенко Л., Кузнецов О., Заїка В. Національна бібліометрика України: творчі особистості, наукові школи. *Шляхи розвитку української науки: суспільний дискурс*. 2023. Т. 183. № 1. С. 51—56. URL: https://nbuviap.gov.ua/images/informaciyni_vidanya/shliahi_rozv_nauki/2023/nauka01.2023.pdf.
11. Костенко Л., Кузнецов О., Заїка В. Національна бібліометрика України: наукові школи. *Шляхи розвитку української науки: суспільний дискурс*. 2023. Т. 184. № 2. С. 55—59. URL: https://nbuviap.gov.ua/images/informaciyni_vidanya/shliahi_rozv_nauki/2023/nauka02.2023.pdf.

Leonid Kostenko,

*PhD of Technical Sciences, Senior Researcher
of the Vernadsky National Library of Ukraine*

Oleksandr Zhabin,

Researcher of the Vernadsky National Library of Ukraine

National bibliometrics of Ukraine: problems of formation

The article analyzes the domestic scientometric environment and notes that it is currently dominated by the information and analytical system "Bibliometrics of Ukrainian science".

It is emphasized that it does not present in chronological and geographical aspects the segment of the historical heritage of the national bibliography of Ukraine, where prominent figures of education and culture are present.

It was found that the existing domestic metric projects do not comprehensively cover scientists who were forced to leave for other countries and integrated into the research teams there, whose activities are one way or another related to Ukraine.

The theoretical and methodological foundations of the formation of a consolidated Ukrainian-oriented segment of the global bibliometric environment have been determined, which will enable the implementation of the National bibliometrics of Ukraine project. For the first time, such a phrase was introduced in the publication entitled "National bibliometrics of Ukraine: formation in the conditions of the migration challenge".

The creation of the information and analytical system "Bibliometrics of Ukrainian science" was considered. It was implemented by the Bibliometrics and Scientometrics Department of the Information and Analytical Support Service of State Authorities of the Vernadsky National Library of Ukraine.

It is noted that the main difference between the National bibliometrics of Ukraine and the existing domestic metric projects is the source base, which should cover the global bibliometric environment, which reflects the intellectual contribution of the nation to world science, education and culture for all times in all countries.

It was established that during the formation of the National bibliometrics of Ukraine one should take into account the achievements in the field of development of the existing domestic bibliometric projects.

It was noted that the creation of the National bibliometrics of Ukraine will allow the implementation of a new paradigm of scientometric activity for evaluating the effectiveness of scientific research. Its essence consists in the introduction of methods of intellectualization of automated analysis of consolidated quantitative bibliometric indicators and their subsequent professional scientific examination.

Keywords: *analytics; bibliometric indicators; science; scientific studies; national bibliography*

References

1. Kostenko L., Kuznetsov O. & Zaika V. (2022). Natsionalna bibliometryka Ukrainy: stanovlennia v umovakh mihratsiinoho vyklyku. *Shliakhy rozvytku ukrainskoi nauky: suspilnyi dyskurs*, 181 (8), pp. 9—16. Available at: https://nbuviap.gov.ua/images/informaciyni_vidanya/shliahi_rozv_nauki/nauka08.2022.pdf.
2. Kostenko L., Zhabin O., Kuznetsov O., Kukharchuk Ye. & Symonenko T. (2014). Bibliometryka ukrainskoi nauky: informatsiino-analitychna systema. *Bibliotechnyi visnyk*, 4, pp. 8—12.
3. Dobrov G. (1998). *Nauka pro nauku. Vvedennya u zagalne naukoznavstvo* : monografiya. 3-vid., dop. i pererob. Kyiv: Naukova dumka.
4. Kostenko L., Zhabin O., Kuznetsov O., Kukharchuk Ye. & Symonenko T. (2015). Naukometriia: metodolohiia ta instrumentarii. *Visnyk Knyzhkovoï palaty*, 9, pp. 25—29.
5. Kostenko L. & Solovianenko D. (2009). Biblioteka ta naukometriia: svitovi dosvid, ukrainska perspektyva. *Bibliotechnyi visnyk*, 6, pp. 29—32.
6. *Bibliometryka ukrainskoi nauky. Pro proekt*. (2024). Available at: <https://nbuviap.gov.ua/bpnu/index.php?page=about>.
7. Loktiev V. M. (2022). Znovu pro vidnoshennia do nauky v Ukraini (za materialamy zvitnoi dopovidi na Zahalnykh zborakh Viddilennia fizyky i astronomii NAN Ukrainy, shcho vidbulysia 14 chervnia 2022 roku). *Sensor Electronics and Microsystem Technologies*, 19 (3), pp. 4—22.

8. Popovych O. (2020). Naukometrychne nevihlastvo (shchodo manii biurokratiji zaprovadyty tsyfrove otsiniuvannia nauky). *Granite of science*. Available at: <https://un-sci.com/en/2020/02/06/naukometrychne-neviglastvo-shhodo-mani%D1%97-byurokratij-zaprovaditi-czifrove-oczinyuvannya-nauki>.
9. Omelchuk V. (1995). Natsionalna bibliohrafiia Ukrainy: tendentsii rozvytku, problemy rozrobky. *Bibliotechnyi visnyk*, 5, pp.1—13.
10. Kostenko L., Kuznietsov O. & Zaika V. (2023). Natsionalna bibliometryka Ukrainy: tvorchi osobystosti, naukovi shkoly. *Shliakhy rozvytku ukrainskoi nauky: suspilnyi dyskurs*, 183 (1), pp. 51—56. Available at: https://nbuviap.gov.ua/images/informaciyni_vidanya/shliahi_rozv_nauki/2023/nauka01.2023.pdf.
11. Kostenko L., Kuznietsov O. & Zaika V. (2023). Natsionalna bibliometryka Ukrainy: naukovi shkoly. *Shliakhy rozvytku ukrainskoi nauky: suspilnyi dyskurs*, 184 (2), pp. 55—59. Available at: https://nbuviap.gov.ua/images/informaciyni_vidanya/shliahi_rozv_nauki/2023/nauka02.2023.pdf.

Надійшла до редакції 11 липня 2024 року

УДК 027.022:005.591.6](477)(045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.7(336).32-38

Наталія Вовк,

кандидатка історичних наук,

доцентка кафедри соціальних комунікацій та інформаційної діяльності

Національного університету "Львівська політехніка",

e-mail: nataliia.s.vovk@lpnu.ua

Роль івент-менеджменту як бібліотечної інновації в підвищенні привабливості публічних бібліотек: аналіз тенденцій та успішних практик

Метою статті є дослідження змін у діяльності бібліотек у цифрову епоху з акцентом на впровадженні івент-менеджменту як ключового інструменту адаптації бібліотек до нових умов та підвищення їхньої привабливості. У процесі дослідження використано **методи** аналізу та синтезу літературних джерел, кейс-стаді успішних бібліотечних практик. Наведені приклади ілюструють, як правильно організовані заходи допомагають залучити нових відвідувачів, збільшити інтерес до бібліотечних послуг і зміцнити зв'язок між бібліотекою та громадою. **Наукова новизна** полягає у всебічному аналізі впливу цифрових технологій на івент-менеджмент у бібліотеках та в розробленні рекомендацій щодо ефективного впровадження івент-менеджменту, які враховують сучасні потреби й інтереси цільової аудиторії. Подано огляд цих змін, наголошено на потребі адаптації бібліотек до нових умов і залучення різноманітних інструментів, серед яких івент-менеджмент посідає одне з найвагоміших місць. У **висновках** статті подано рекомендації щодо впровадження івент-менеджменту в роботу бібліотек, що передбачає планування та організацію заходів, врахування інтересів і потреб цільової аудиторії, а також використання сучасних технологій для просування бібліотечних івентів. Розглянуто роль цифрових технологій у вдосконаленні івент-менеджменту. Важливим складником є використання соціальних мереж та онлайн-платформ для аносування подій, реєстрації учасників і зворотного зв'язку з аудиторією. Наголошено на важливості інноваційного підходу до роботи бібліотек в умовах швидких змін в інформаційному середовищі та суспільстві; доведено, що івент-менеджмент є ефективним засобом для підвищення привабливості бібліотечних установ і популяризації їхньої діяльності.

Ключові слова: івент-менеджмент; публічні бібліотеки; цифрова доба; бібліотечні інновації; інтерактивні заходи; інноваційні форми обслуговування; стратегічний підхід

Постановка проблеми. У період розвитку інформаційного суспільства актуальною стала потреба адаптації публічних бібліотек до нових умов цифрової епохи. Бібліотечні установи стикаються з викликами, пов'язаними зі зниженням відвідуваності та конкурентоспроможності серед інших інформаційно-розважальних ресурсів. Важливим аспектом стає пошук нових способів залучення відвідувачів та підвищення їх зацікавленості у бібліотечних послугах. Івент-менеджмент як одна із сучасних бібліотечних інновацій дає змогу створити інтерактивне середовище й

налагодити комунікацію між бібліотекою та громадою. Проблема полягає у визначенні ефективних практик організації заходів, що можуть значно підвищити привабливість бібліотек та сприяти їхньому розвитку.

Аналіз досліджень і публікацій. Останнім десятиліттям розвиток бібліотек України пов'язаний із використанням сучасних інформаційних технологій в обслуговуванні та нових інтерактивних методів комунікації з громадою. Публічні бібліотеки трансформувалися у своєрідні соціо-комунікаційні центри, які не лише виконують